

KÖNYVTÁRI

1966 II

HIRADÓ

K Ö N Y V T Á R I H I R A D Ó
Fejér megye közművelődési könyvtárosai
számára
/körlevélként/

ÜNNEPI KÖNYVHÉT

1966. május 28-junius

5-ig.

Valaha könyvnap volt, - ma egy hét is kevés a megnövekedett igények kielégítésére. Az évről-évre ünnepi jelzõt viselõ könyvhét, - amelyrõl minden évben elmondjuk, hagyomány. De nem a merev formák vagy a megszokottság samatizmusát õrzõ, hanem évről-évre új köntösben jelentkező hagyomány, mégpedig olyan országban és olyan társadalomban, ahol a könyvre nemcsak az arra szánt héten irányítódik a figyelem, hanem minden könyvtári hététköznapon. A könyvre, mely velünk van egész életünkön át. Ahogy népünk, társadalmunk előre halad műveltségében, - a tudomány és a társadalmi igazságok érvényesítésében, úgy válik a könyv mind valóságosabb erővé, szellemi szerzeménnyé a nép kezében. A könyv minden csodák közül a legbonyolultabb és legnagyobb csoda, amelyet az emberiség a boldogsághoz és az eljövendõ hatalomhoz vezetõ úton magamagának alkotott - vallotta Gorkij - s e vallomás mellett teszünk hitet minden esztendőben, mikor az ünnep jelzõjét akasztjuk az ötvenkettõbõl az egy könyvhét elé, hogy évről-évre ünnepibb alkalmat teremtsünk írók és olvasók, könyvek és könyvszeretõk találkozóira.

S, hogy miképpen? Az mirajtunk mulik könyvtárosokon. S reméljük az eddigi évekhez hasonlóan, az idén is, - a szép kiállítások, a jól elõkészített író-olvasó találkozók és irodalmi estek hirdetik majd az ünnepi napokban a Fejér megyei könyvtárosok ügyszeretétét.

Csukly Alajos

A KISZ korosztály fiatalok olvasási
kulturájának helyzetéről.

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága 1964-ben, vizsgálta az ifjúság szabad idejének felhasználását, határozatot hozott a szabad idő célszerű, hasznos eltöltéséről, ennek irányításáról. Az azóta eltelt időszakban nem beszélhetünk ugyan minden területen lényeges javulásról, hiszen az ifjúság szabadidejének növekedése, valamint a lehetőségek nem minden területen javultak a kívánt mértékben, de a Központi Bizottság azon törekvése, hogy a személyiség kibontakoztatásának szocialista követelményeit, az erre irányuló nevelési módszerek kidolgozását a KISZ szervezetek központi feladatává tette, a kulturális intézményektől a munka támogatását kérte, hasznosnak, időszzerűnek és eredményesnek bizonyult.

Ma, amikor az ifjúság egyes rétegeihez éppen a szabad idő hiánya miatt még igen nehéz az új feladatokkal közeledni, jó tapasztalatok, hasznos kezdeményezések példája serkent a még nehéz kérdések megoldására.

Átalakuló életünknek néhány, az ifjúság hasznos szabad idő felhasználását gátló tényezőjéről szeretnénk itt említést tenni bevezetőben, amelyek jelenleg akadályokat gördítenek az olvasási kultúra optimális alakítása elé is.

1. A munkásfiatalok egy része bejáró. Illetve, ha nem is más községből jár munkahelyére, a munkahely megközelítése sok időt és fáradságot jelent. Fáradság utazás után a fiatalok többsége már csak egészen "könnyű" szórakozást, olvasmányokat igényel. A munkásfiatalok többségének nem megfelelő a lakása, ahol nyugodt körülmények között olvashatna. Ez nemcsak a családos, hanem ugyanugy a magánosan élő, vagy szüleinél maradó fiataloknál is gátló tényező.

2. A tanuló, ifjúság körében a statisztikai adatok megnyugtató képet mutatnak. A valóban sokoldalu személyiség kibontakoztatásának, a szocialista embernevelésnek megfelelő szabad idő felhasználás azonban még itt sem érvényesül kellő mértékben. Nagy változásokat hozhat azonban az oktatási reform teljes megvalósulása ezen a téren.
3. A mezőgazdaságban dolgozó fiatalok körében a nehéz munkakörülmények, a falusi életkörülmények helyenkénti elmaradottsága szintén nagy feladatokat ró még ránk.

Egy jelenség azonban arra figyelmeztet, hogy van alap, amelyre támaszkodhatunk a legnehezebben megfogható rétegeknél is. Akár helyi, megyei, vagy országos viszonylatban figyeljük a könyvtárakba beiratkozott, rendszeresen olvasók számát, azt tapasztaljuk, hogy 14 éves kor alatt lényegesen nagyobb százalékban olvasnak könyvtárakból, mint 15-és 18 év között. De vajon elfelejt-e olvasni, elveszít-e teljesen igényét az olvasásra az a dolgozó fiatal, aki általános iskolás korában rendszeres könyvtári olvasó volt? Ez nem lehetséges. Csupán arról van szó, hogy az általános iskola befejezése után, azok, akik nem kerülnek középiskolába, akiknek erősen megváltozik életritmusuk: dolgoznak, más helyre költöznek át, átmenetileg szüleiknél maradnak; ez a réteg hosszú időre kiesik a könyvtárak köréből. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy az ipari tanulók, akiket jobban irányít a szervezett iskolai élet és körülményeik is jobbak, nagy számban keresik fel a könyvtárakat, sokszor éppen az üzemben, ahol dolgoznak. Az üzemi szakszervezeti könyvtárak ifjúsági olvasóinak jelentős százaléka ipari tanuló.

A gyermekkönyvtárakban már olvasóvá nevelkedett fiatalokról tehát semmiképpen sem lehet lemondani. Az ő olvasási kulturájuk elsősorban jó szervezéssel működik.

I. Kik olvasnak a KISZ-korosztályban?

Pontos adatokat adni erre vonatkozóan nem lehetséges.

A könyvtárak adatai nem adnak teljes képet, hisz kétségtelen, hogy ma még a rendszeresen olvasók egy része nem tartja feltétlenül szükségesnek, hogy könyvtári tag legyen. Saját könyveit, ismerőseitől kapott könyveket olvas. Általánosan tapasztalható az is, hogy egy-egy családból csak egy tag beiratkozott olvasó, s ez látja el könyvtári könyvvel a család többi olvasó tagját is. Vidéken ez a feladat még ma is sok esetben a család 14 éven aluli kis olvasójára hárul.

További nehézség a könyvtári adatszolgáltatásoknál, hogy a szokásos statisztika 14 év alatti, 14 és 18 év közötti és 18 év feletti olvasókat tart nyilván, tehát az ifjusági korosztályt csak 18 évig vetíti ki. Nehézség továbbá, hogy a különféle könyvtári hálózatok /tanácsi, szakszervezeti, iskolai/ adatait nem lehet mechanikusan összeadni, mert - véleményünk és megfigyeléseink szerint - sok átfedés van. Ha egy iskola közel esik a közművelődési könyvtárhoz, rendszeresen olvasó tanulói mind az iskolai, mind a közművelődési könyvtárnak tagjai. S ez a helyzet gyakran a szakszervezeti könyvtárak esetében is.

Mind ezek arra figyelmeztetnek, hogy semmi esetre sem elég a könyvtárak adatait mechanikusan szemlélni, azokat a tényezőket kell alaposan vizsgálni, amelyek elvezetnek, a ma még meglévő, rétegek és csoportok közötti nagyfokú kiegyenlítetlenség okaihoz.

Az elmúlt öt éves-terv időszakában a megye tanácsi könyvtáraiban a 14-18 év közötti korosztályból 14,2 %-ról 17,9 %-ra emelkedett az olvasók száma.

1963. év végén 7562,

1964. " " 9725,

1965. " " 10666 14-18 éves fiatal iratkozott be a megye területén

a tanácsi közművelődési könyvtárakba, az ilyen korú lakosság megközelítőleg 40 %-a. /Az 1960-as népszámlálási adatok szerint a megye lakosságából 27.746 fő tartozik e korosztályhoz./

Ha a szakszervezeti és iskolai könyvtárak pontos adatai rendelkezésre állanának, és ezeket megnyugtató módon egyesíthetnénk a tanácsai könyvtárak adataival, valamint módunkban állt volna felmérni: minden könyvtárban a 14-26 év közötti olvasók számát, akkor olyan számot kapnánk, amely arra mutatna, hogy a KISZ korosztályu fiatalok kb 50-60 %-a könyvtári olvasó a megyében. Ezen javít még a nem könyvtári olvasók száma.

Az elmúlt évek olvasó létszámának emelkedését vizsgálva az a kép alakult ki, hogy a KISZ korosztály egyre nagyobb számban képviselteti magát a könyvtári olvasók között, de főleg a tanulók iratkoznak be egyre nagyobb számban. A tanuló koron túli KISZ korosztályuaknál és a dolgozó fiataloknál a rendszeres olvasás nem a kívánt ütemben fejlődik. Ezt igazolják az alábbi adatok is.

Megyei Könyvtár Székesfehérvár

A 14 éven felüli olvasók kb $\frac{2}{3}$ része KISZ korosztályu fiatal. /14-26 év között./

Megoszlások: munkás és ip. tanuló:	500 fő
értelmiségi:	149 fő
középfiskolai közép és felsőfoku tech.	1422 fő
egyéb foglalkozásu	<u>134 fő</u>
Összesen:	<u>2205 fő olvasó 14-26 év között.</u>

Ezek közül bejáró: 100 dolgozó

217 tanuló

Összesen: 317 olvasó

Központi járásból

Zámoly: 14-28 év közötti lakós 240 fő

Ebből Zámolyon a közs.
könyvtárban tag: 116 fő

/Bejárók közül azonban sok tag székesfehérvári könyvtárakban./

A zámolyi könyvtár KISZ korosztályu fiatal olvasóinak megoszlása foglalkozás szerint:

munkás	29 fő
ipari tanuló	25 fő
TSz-tag	6 fő
közép és felsőfoku tanuló	39 fő
háztartásbeli	17 fő
	<hr/>
	116 fő

Bicskei járásból

Járási Könyvtár Bicske:

A beiratkozott 14 éven felüli olvasók 52 %-a KISZ korosztályu. /242 fő/.

Községi Könyvtár Felcsut:

A 14 éven felüli olvasók 49 %-a KISZ korosztályu. /124 fő/

Sárbogárdi járásból.

Községi Könyvtár Szabadhidvég:

A könyvtár olvasóinak 1/3-a, 93 fő KISZ korosztályu

/Tényleges KISZ tag közülük 50 fő./

Móri járásból

Járási Könyvtár Mór

A könyvtár olvasóinak 48 %-a KISZ korosztályu. /348 fő/.

Megjegyzések:

- 1./ Ezek összetételét vizsgálva megállapították, hogy a KISZ korosztályu olvasók 75 %-a 14-20 éves, tehát tanuló koru, és többségében valóban tanuló. Arányilag kevés a dolgozó fiatal.
- 2./ A KISZ bizottság adatai szerint Móron 660 szervezett KISZ tag van. A könyvtárban tapasztaltak szerint a korosztályba tartozó olvasók közül sok nem KISZ tag. Véleményünk szerint a szervezett KISZ tagok 50 %-a nem könyvtári olvasó.

Községi Könyvtár Gsókakő

A beiratkozott olvasók 34 %-a KISZ korosztályu, 74 fő.

És ami számokkal még ki nem mutatható: tartalmasabb KISZ élet, megbeszélések könyvekről, viták, sokszor a szabadidő lényeges részeként. E példát kiegészíthetnénk a polgárdi KISZ szervezet életéből, könyvtári kapcsolataiból vett szép eredményekkel vagy a bicskei cigány fiatalok klubmunkájának könyvtári vonatkozásaival, ahol a klub a cigánykönyvtár 38 fiatal olvasójából alakult.

Ismeretesek a Dunai Vasmű Könyvtárának jó eredményei a KISZ korosztályiak olvastatásának terén, valamint a középiskolákban működő alapszervezetek ISZM munkája, melynek sok helyütt központi része lett az olvasómozgalom. Vagy olyan jelenségek, mint a Felsőfoku Földmérési Technikum KISZ szervezetének törekvése és erőfeszítése, hogy iskolájuk könyvtárat kapjon, s a székesfehérvári József Attila Gimnázium klubszobájának létesítése, ahol a bejáró tanulók a KISZ által előfizetett színvonalas folyóiratokat olvassák napközi szabad idejükben.

2. A könyvtárak vonzása.

A különféle könyvtárak, iskolai, üzemi-szakszervezeti, tanácsi-közművelődési, üzemi-szakkönyvtárak vonzásának határfoka ma a következőktől függ:

- a./ A könyvtár elhelyezése
- b./ A könyvtár befogadóképessége
- c./ Szabadpolcos-e a könyvtár?
- d./ Elég hosszú-e a nyitvatartási idő?
- e./ A könyvtár propaganda-munkája.

A könyvállomány szinte minden közkönyvtárban megfelelő az olvasók jó ellátására. A megye könyvtáraiban 1288 kötet könyv jut 1000 lakosra. Megfelelően változatos a könyvállomány összetétele is.

A könyvtár vonzását biztosító első három tényező igen nagy jelentőségű. Jó helyen lévő, tágas, szabadpolcos könyvtár minden esetben rövid időn belül megtelik fenszemes látogatókkal. Az ifjuság is szívesen tölti idejét ilyen könyvtárakban. A korszerű szabadpolcos könyvtár olvasói

nemcsak könyveket kölcsönözni jönnek hanem oda járnak tanulni, tájékozódni, könyvek között böngészni, megszokják, hogy a könyvtár mindenféle önnüvelésnek, önképzésnek, sőt kulturált szórakozásnak is alapja. Példa erre minden ujonnan megnyitott, vagy átalakított könyvtár. Számuk - sajnos - a meglévő igényekhez képest is kevés. Sok új lakótelep épül még úgy, hogy fiókkönyvtár nincs a területén, s az új iskolákban sem kap az iskolai könyvtár az olvasómozgalom jelentőségének méltó helyiséget, sok esetben még egy kis könyvtárszoba sincsen. A nyitvatartási idő a meglévő könyvtárakban többnyire megfelel az ifjúság szabad idejének.

A könyvtári propaganda munka sokat javult a KISZ KB szabad idő határozata óta. Különösen a könyvtári fiatal olvasók klubmozgalma hozott eredményeket.

Ilyen klubok működnek például: Székesfehérváron: Megyei Könyvtár, Maroshegyi Kultúrotthon, Kápolnásnyéken, Csákváron, Csőszön, Polgárdin, Abán, stb. S ahol rendszeres olvasók klubja nincs is, ott is tartanak évente egy-két ifjúsági foglalkozást a könyvtárban, s a felnőtteknek szóló irodalmi rendezvényekre is meghívják a fiatal olvasókat.

3. Egyéb, az olvasómozgalmat befolyásoló tényezők.

Igen jelentős az olvasómozgalom szempontjából az a komplex hatás, amely a kulturális élet egyéb területéről irányítja a fiatalokat az olvasás felé a KISZ KB. szabad idő határozata óta.

Ezek: az ifjúsági klubmozgalom, a vetélkedők, a kulturális seregszemlék, a Rádió és Televízió irodalmi, könyvismertető és ismeretterjesztő műsorai, és az iskolai oktató-nevelő munka reformja. Mindezek önálló kutatási munkára serkentik a fiatalokat, és felkeltik a tájékozódási igényt. Mind a megyei könyvtár, mind a vidéki könyvtárak tájékoztatási kérdések özönét kapják naponta a fiatal olvasóktól, amelyek kielégítése tanulmányi feladataik megoldásában, versenyekre való felkészülésben, politikai tájékozottságukban kamatozik.

III. Mit olvasnak a 14-26 évesek?

A könyvtárakon kívüli olvasás az olvasómozgalom egészében nem elhanyagolható. Erről képet, a vásárolt könyvek összetétele és a megfigyelések alapján alkothatunk. Saját és baráti körből származó könyvet, elsősorban szépirodalmat, ebből is regényt vagy elbeszéléseket olvasnak, kisebb mennyiségben verset. Itt a könyv megválasztása esetleges, véletlenszerű. De feltétlenül könyvkiadásunk keretei között. Értéktelen irodalom, ponyva szinte nincs is forgalomban a fiatalok körében. Ilyen könyv, ha még van is, inkább csak idősebb, kispolgári izlésű egyének birtokában.

A könyvtárakban a fiatal olvasók által kiválasztott könyvek összetétele nagyon sokat javult az utóbbi két esztendő folyamán. E téren jó hatást gyakorol maga a szabadpolcos könyvtár, amely feltárja rejtett kincseit, új, eddig esetleg ismeretlen területekre is felhívja az olvasók figyelmét. Sokat tesz a rádió és televízió propagandája, az irodalmi művekből készült filmalkotások vonzó ereje, jelentkeznek az ismeretterjesztés sokféle területe által felébresztett tájékozódási, önművelési igény is.

Míg 1961-ben az ismeretterjesztő és szakirodalom olvasása a megye tanácsi könyvtáraiban az elolvasott könyvek 12,2 %-át tette ki, 1965. végén a kölcsönzött könyvek 16,6 %-a volt szakirodalom.

Az ismeretterjesztő művek olvastatása a külső hatásokon kívül függ a könyvtáron belüli elhelyezéstől és a könyvtáros jó ajánlásától.

Éppen ezért a szakkönyvek olvasásának aránya különféle könyvtárakban erősen eltér egymástól. Ahol azonban a könyvtárban a jó elhelyezés és a jó könyvtári munka is adott, kiugró eredmények születtek, ami az izlés, érdeklődés fejlődéséről ad hírt.

A Megyei Könyvtár olvasószolgálatában a kölcsönzött művek 24 %-a ismeretterjesztő és szakkönyv volt 1965-ben. E magas szám eléréséhez a KISZ korosztályú fiatalok legalább olyan mértékben hozzájárultak, mint a 26 éven felüli felnőttek.

Örvedetes, hogy nemcsak a tanulók és az értelmiségi fiatalok olvasnak szakkönyveket. Ipari tanulók, szakmunkások, technikusok is gyakran választanak könyvet szakmájukhoz. Különösen a szakmunkásoknál, technikusoknál jelentkezik ilyen igény.

A középiskolai tanulók szakkönyv olvasásában örvedetes a természet-tudományos irodalom iránti érdeklődés.

Az egészséges tájékozódási igény kialakulására vall a riportkönyvek, utleírások, népszerű formában megírt politikai művek olvasottsága.

A fiatalok érdeklődnek a képzőművészeti és irodalmi ismeretterjesztő művek, kevesebben a zene irodalma iránt.

Az ismeretterjesztő irodalom olvasása vidéken, különösen a mezőgazdaságban dolgozók rétegében kevésbé jó mint városban és mint a tanuló, illetve munkás olvasók körében.

A szépirodalom olvasása területén jellemző, hogy a regényolvasás egyeduralma már nem olyan erős, mint 4-5 évvel ezelőtt. Elbeszélést többet, verset is egyre többet olvasnak már a könyvtárakból. Különösen jelentős a mai magyar költészet iránt megnyilvánuló érdeklődés, s ebben zömmel fiatal olvasók járnak élen.

A kezdő olvasási fokon lévő könyvtári tagok természetesen a kalandos, cselekményekben gazdag irodalmat keresik. Ez azonban természetes.

A KISZ korosztály olvasók közül még a gyakorlott olvasóknak sem lehet felróni, ha olvont, nehéz, nagy előképzettséget igénylő szépirodalom helyett inkább történelmi regényeket, utleírásokat, riportokat, sportkönyveket, életrajzokat, a romantikus irodalom klasszikusait, vagy mai tárgyu, főleg a mai magyar irodalom alkotásait keresik.

Sajnos, a könyvkiadás nem tudja kellőképpen kielégíteni ifjusági szépirodalommal az igényeket. A Kozmosz sorozat például jó kezdenyezés, de kevés könyvet jelentet meg, és nem válogat elég merészen az irodalom kincseiből. Pedig a jó ifjusági kiadások éppen az amugy is nehezebben fejlődő rétegek izlését befolyásolják jelentősen. Az

iskolázott, vagy a könyvtáros irányítását rendszeresen igénybevevő fiatalok könnyen eligazodnak a gazdag világirodalom és sokféle műfaj, olvasmányfajta rejtelmeiben.

Mindezekhez kapcsolódik a polgári könyvtáros - aki egyben KISZ titkár is - 1966. április 14-én végzett szűrőpróba szerű felmérése, amit e cikkünk után beiktatva ugyancsak közlünk. Jól működik Polgári községben a könyvtár, hasznos a könyvtáros jó kapcsolata a KISZ korosztály fiatalokkal. De a közölt adatok csak kiragadott példa jellegűek. Hasonló igény, érdeklődés nyilvánul meg minden könyvtárban a fiatalok részéről. Városon több a szakkönyv választás, a külföldi szépirodalom, politikai irodalom, míg pl. a pusztákon több Jókait, Vernét, Mórát, Mikszáthot, Gárdonyi-művet találunk a kikölcsonzott könyvek között, de a polgári 25 KISZ tag könyv olvasási adatai, cimszerint felsorolva, érzékletesebb képet adnak, mintha a különféle könyvtártípusok adatait mechanikusan egyesítve közölnénk itt.

Javaslatok

Befejezésül néhány pontban összefoglalva a szabad idő hasznos eltöltését, az olvasómozgalom fejlesztését célzó javaslatokkal élünk:

- 1./ Tovább kell erősíteni a KISZ alapszervezetekben az olvasómozgalom jelentőségét. Legalább a vezetőség legyen könyvtári tag.
- 2./ Minden alapszervezet programjában szerepeljen könyvtárlátogatás.
- 3./ Ahol erre alkalmas hely van, tartsanak időnként KISZ gyűlést, klubfoglalkozást a könyvtárban. Sok helyen ez megoldhatatlan. Ott is rendszeresen tartsanak olvasómozgalmi foglalkozást. Erre esetleg hívják meg a könyvtárost. Ha önállóan dolgoznak, támaszkodjanak az Ifjú Kommunista c. lap olvasási mellékleteire.
- 4./ A KISZ bizottságok és könyvtári hálózatok vezetői együttes erővel igyekezzenek különösen az új beruházásoknál olyan irányu hatást kifejteni, hogy jelentős üzem, munkásszállás, iskola, lakótelep ne épüljön könyvtár nélkül. Sőt, a hiányokat is pótolni kellene. Ez

a befektetés rövid időn belül megtérül a társadalomnak, nemcsak szellemiekben, hanem anyagiakban is.

- 5./ A könyvkiadás területén az ifjúsági irodalom új kiadásai mind számban, mind változatosságukat illetően javításra szorulnak. Talán hasznos lenne széles körből kiadási javaslatokat bekérni, esetleg pályázatokat kiírni javaslatokra. Legyenek az ifjúsági kiadványok külső formájukat, borítójukat tekintve vonzóak, változatosak!
- 6./ Hasznos lenne ifjúsági lapok indítása. A nemrég indult Ifjúsági Magazin is kevés példányban jelenik meg. Az új lapról elhangzó vélemények és bírálatok mutatják, hogy erős és differenciált igény jelentkezik a fiatalok köréből a nekik szerkesztett színes lapokra.

Gévay Ágnes.

Mit olvasnak a KISZ fiatalok?

/Egy kölcsönzési napon a polgári községi könyvtárban./

1. szül. év 1950
fogl: gimnáziumi tanuló
férfi

Eötvös József: A falu jegyzője
Balzac: Kurtizánok tündöklése és nyomorusága
L.R. Brores: Az atombomba születése
2. szül. év 1949.
fogl: közg.technikum hallgatója
nő

J.Verne: Antifer mester csodálatos kalandjai
Kertész Erzsébet: Vilma doktorkisasszony
J.Verne: Nemo kapitány
3. szül. év: 1945
fogl: lakatos
férfi

J.Mader: A sebhelyes gyilkos nyomában
Bronte: Üvöltő szelek
Vécseyné: Virág a házban és a ház körül
4. szül. év 1943
fogl.: postai alkalmazott
nő

Lyka Károly: Munkácsy
5. szül.év: 1948
fogl.: vendéglátóip. tanuló
nő

Berkesi András: Sellő a pecsétgyűrűn
Győry Dezső: Viharvirág
Sienkiewicz: Özönviz I-II.
6. szül.év; 1949.
fogl.: építőipari tanuló
férfi

Hasek: Svejk
Petőfi összes költeményei
Hegedüs Géza: Megkondulnak a harangok
Jókai: Rab Ráby

7. szül.év: 1943
fogl.: gépkezelő
férfi

Poppe: Banánháboru
Rejtő: A szőke ciklon
Hosszu Toli: A sós sziklák völgye
Szilvási Lajos: És mégis őrizetlenül
Ardai-Peterdi: Ez történt Tókióban
Grosics: Így láttam a kapuból.

8. szül.év: 1948
fogl.: gimn. tanuló
férfi

Solohov: Emberi sors
Coster: Thyl Ulensiegel
Dékány András: Kossuth Lajos tengerésze
Halász Előd: Magyar - német szótár

9. szül.év: 1951.
fogl.: ip.tanuló
férfi

Kolozsvári Grandpierre Emil: A lóvátett sárkány

10. szül.év: 1948.
fogl.: növénytermesztő
nő

Zola: Hajsza
Takács Inre: A férfi tánca
Jobbágy Károly: Háló nélkül
Dunas: Brangellone viconte

11. szül. év 1947.
fogl.: növénytermesztő
nő

Berkesi: Sellő a pecsétgyűrűn
Hawthorne: A skarlát betű
Ozogowska: Egy lány meg egy fiu

12. szül.év: 1946
fogl.: Felsőfoku Mezőgazdasági Techn. hallgatója
férfi

Salinger: Zabhegyező
Láng Géza: Növénytermesztés

13. szül.év: 1944.
fogl.: tanítónő
nő
Sienkiewicz: Quo Vadis
14. szül.év: 1942
fogl.: villanyszerelő
férfi
Moravia: A megalkuvó
Bárány Tamás: Iratlan törvény
Amenda: Nőbel
Balázs Anna: A bukott lány
Száva István, Aranykező János
15. szül.év: 1948.
fogl.: felszolgáló
nő
Jókai Mór: Mire megvénülünk
Jókai Mór: Török világ Magyarországon
Th. Mann: Márió és a varázsló
J. Verne: Sándor Mátyás
16. szül.év.: 1946.
fogl.: segéd munkás
férfi
Bakos Ferenc: Idegen szavak kéziszótára
Klaniczay - Szander - Szabolcsi: Kis magyar irodalom történet
17. szül.év.: 1946.
fogl.: lakatos
férfi
Maupassant: Komornyikné önnagysága
18. szül.év: 1944.
fogl.: felsőfoku mezőgazd. techn. hallgatója
férfi
Hughes: Róka a padláson
Börzsei: A mezőgazdaság gépesítése
Köpeczi: Az egzisztencializmus
Goda Géza: Római nagypéntek
19. szül.év: 1946.
fogl.: ipari tanuló
nő
Renard: Az élősdí
Moldova György: Sötét angyal
Fülöp János: Tavaly ilyenkor
Szilvási Lajos: Egyszer volt szerelem

20. szül.év: 1946.
fogl.: htb.
nő
Verne: Sándor Mátyás
Horte: Aranyások
Fekete Gyula: Az orvos halála
Beczásy Judit: Egyszer vagyok fiatal
21. szül.év: 1949.
fogl.: sertésgondozó
férfi
Vagyunk az ifjugárda
Dékány András: Az elveszett sziget
22. szül.év: 1947
fogl.: adminisztrátor
nő
Böloni: Az igazi Ady
Dumas: A három testőr
23. szül.év: 1949.
fogl.: növénytermesztő
nő
Schulhof József: Csöpi
Szabó Magda: Születésnap
24. szül.év: 1948.
fogl.: baromfitenyésztő
nő
Shakespeare: Rómeo és Julia
Eca de Queiroz: Amaró atya bűne
Magyar népmesék
25. szül.év: 1949.
fogl.: gimnáziumi tanuló
férfi
Vajda György Mihály: Színházi kalauz
Vorovszkij: Irodalmi esszék, kritikák
Szovjet írók elbeszélése

Mind a 25 tag KISZ-tag, a Polgárdi Gimnáziumi Szervezetben vagy a Területi Alapszervezetben. A mezőgazdasági dolgozók a Vörös Csillag TSz tagjai, vagy bedolgozói, és a TSz-szervezetében tagok. A felmérés április 14-én történt, válogatás nélkül; szűrőpróba szerint.

Felföldi Magdolna
könyvtáros
Területi KISZ-titkár

"... Bájoszó lány trillák... Tarka képzetek..."

/Ifjusági Könyvtári esték a polgári könyvtárban./

Polgári községben 4-500 KISZ korosztályú fiatal él. Mint a község KISZ titkára és könyvtárosa, feladatomban érzem ezekkel a fiatalokkal az irodalom megismertetését, az olvasás megszerettetését. Ennek érdekében több irodalmi estét, vetélkedőt rendezünk a Művelődési Otthonnal közösen Klub-esteken, KISZ-gyűléseken.

Még 1965-ben "Tavaszi szél vizet áraszt"... címmel, színes előadást tartottunk, Énekszámok, népballadák, mesék, népművészeti kiállítás volt a program. Mikor ezt az előadást szerveztük, még nem gondoltunk irodalmi sorozatra, csak a művészeti csoportok, szakkörök munkáját akartuk bemutatni. Ma már állandó programok ezek az előadások az Ifjusági Klubban. A jazz-történeti előadássorozat és az Ifjusági Akadémia című politikai oktatások mellé felsorakoztak a népdalok, a versek, drámák, regények, novellák, az "IRODALMI PRESSO" előadásai. Minden hónapban egyszer más korba kalandozunk, belföldön és külföldön, íróink, költőink segítségével.

A KISZ-szervezet kulturfelelőse, a színjátszócsoporthoz vezetője, és természetesen a színjátszók, énekkari tagok a segítőtársaim ebben a munkában. Minden előadásnak mottója van. Legutóbbi előadásunknak, a magyar felvilágosodást feldolgozó résznek:

"...Bájoszó lány trillák

Tarka képzetek,

Kedv, remények, Lillák!

Isten veletek!" - Csokonai; Reményhez c. versé-

nek egy részlete vezette be az estét. Narrátor ismerteti a korrajzot, a nevesebb írókat, költőket, Közben megkezdődnek a művek. Megpróbáltuk rejtvénytyszerűen is megoldani, a TV-től eltekintve, ez is sikerült, de mindenki nem tudta felismerni a műveket, és unták az előadást, sőt tiltá-

koztak is a megoldás ellen. Így inkább előtte, vagy utána tartunk vetélkedőt, az előadás anyagából.

Főleg a magyar irodalmat dolgozzuk fel, de mivel korok szerint haladunk, a külföldi irodalmat nem választhatjuk el. Így párhuzamosan csak a lényegét, a legnagyobbakat kiemelve, ezt is feldolgozzuk. Nagy lelkesedéssel fogadták a fiatalok ezt a sorozatot, ők is segítenek a szerkesztésben. Vitákat, értékeléseket tartunk az előadások után, így az igényeket is meg tudjuk, a bírálatokból pedig tanulunk.

Most pályázatot hirdetünk Petőfi-estre, műsorösszeállítás a téma. A legjobb három pályázatot jutalmazzuk, természetesen könyvvel, az elsőt elő is adjuk. Munkánkba bevonjuk a termelőszövetkezetet, és a helyi földművesszövetkezetet is, főleg anyagi támogatást kérünk a jutalmak megvásárlására a szellemi vetélkedőkhöz, és most a pályázatra. A közönségszervezésben is segítenek. Az FMSZ könyvanyaggal segít, kiállításokat, könyvvásárlásokat rendezünk.

A program nemcsak 1966-ra, hanem 1967-re is szól. Reméljük 1967-re már mai költőinkről is olyan lelkesen fogunk beszélni, mint most Jannus Pannóniusról, Balassi Bálintról, Csokonai Vitéz Mihályról, vagy Villonról, Shakespeaere-ről. Már most gondolunk az utolsó előadásra. Sokszor mikor összeülünk a "szerkesztők", már Nagy Lászlóról, Jobbágy Károlyról, Váci Mihályról beszélgetünk és vitatkozunk. Kit hívjunk le a záróelőadásra? Ilyenkor nehezen zökkenünk vissza a végvári vitézekhez, a bájos lány trillákhoz. Nagy munka áll előttünk, reméljük meg tudjuk oldani, és elérjük célunkat!

Felföldi Magdolna
községi könyvtáros

A bicskei cigányfiatalok klubjáról.

A járási székhelyen, távol a könyvtártól és távol minden kulturális lehetőségtől él körülbelül 800 cigány. Egyrésze rendszeres munkáséletet él, Budapestre illetve Tatabányára jár dolgozni. Az asszonyok részben a sok gyerek, részben a tradíciók következtében nem dolgoznak és idejük nagyrészt egyáltalán lakályosnak nem mondható elhanyagolt putrikban töltik. Telepükön, a "pérón" az alsótagozat részére külön kéttanerős iskolát tartunk fenn. A cigányság egyetlen kulturális góca, a cigányiskola. A Járási Könyvtár vezetője 1959-ben felismerve a szükségszerűséget, nemcsak könyvtár alapítását szorgalmazta, hanem a népművelés minden területén frontális támadást indított a tudatlanság ellen.

A könyvtár alapítása nem volt könnyű feladat. A járás vezetői ismerték azokat a körülményeket, amelyek között meg kellett indítani a népművelési munkát. A vállalkozás kezdetén, nagyon sokan már előre halott ügynek tekintették a könyvtár kezdeményezését. Legnagyobb problémát a könyvanyag kiválasztása jelentette, mert a körülmények folytán az olvastatást a legalacsonyabb fokon kellett megkezdeni. A könyvállomány előteremtésében segítségünkre volt a Megyei Könyvtár is és így rövid idő alatt 181 kötet főleg ifjúsági irodalommal kezdte meg működését a cigánykönyvtár. Az állomány összetétele visszatükrözte azt a feladatot, melyet el kell látni. A cigánylakosság szellemi tekintetben nagyon sokrétű és összetett. Az idősebb generáció, a dádék és babuskák, szinte teljes egészében analfabéták. A fiatalabb generáció egyrésze már olvasni, más része írni és olvasni is tud. A legfiatalabbak pedig már valamennyien iskolázottak. Az állomány szükségszerű összetétele ennek folytán a mesék és gyermekirodalom, valamint a könyvebb fajsúlyú szépirodalom. A kezdeti eredmények biztatóak voltak és az olvasást nagymértékben sikerült megszerettetni a cigányság egy részével. A könyvtári munka sikere folytán indult meg a népművelés más ága-

zatainak térhódítása a cigánytelepen. Rendszeresek az ismeretterjesztő előadások, amelyek az élet minden területét felölelték és felkeltették az érdeklődést a természet és a világmindenség megismerése iránt. A hallgatóság összetétele vegyes volt, de az érdeklődés a KISZ korosztályu fiatalok részéről nyilvánult meg a legrendszeresebben. Ez adta az első gondolatot arra, hogy a fiatalokkal szervezeten kell foglalkozni. A másik döntő motívumot a cigányfiatalok nem megfelelő viselkedése váltotta ki a Művelődési Ház különböző műsoros rendezvényein, melynek következtében gyakran el kellett tanácsolni őket a rendezvények látogatásáról. Felmerült a gondolat, hogy a cigányfiatalok részére is ugyanolyan klubszerű foglalkozást biztosítsanak, mint amilyenben a község többi fiataljainak van része a Művelődési Házban. A Művelődési Házban működő ifjúsági klub mellett könyvkölcsönző állomás működik, amelynek használata nagy segítséget nyújt a klubszerű élet kialakításában, különböző vetélkedők és műsorok levezetésében. Adva volt tehát a példa, csak megfelelő körülményeket kellett teremteni a cigányfiatal-ság megszervezésének munkájához.

Az alapot a cigánykönyvtár szolgáltatta, amelynek legaktívabb látogatóit összehívták a fiatalok cigányklubjának megalakítása végett a cigányiskolába. A kezdeti nehézségek után megindult a klubszerű foglalkozás, melynek keretében első lépésként a klubszerű élet alapelveivel a szükséges viselkedés, magatartás problémáival ismerkedtek meg a fiatalok. A klub 1965. október 27-vel indult, mintegy 35-40 taggal, valamennyien 16 és 20 év közötti fiatalok a cigánykönyvtár olvasói. A fiatalok bejáró dolgozók és így a velük való foglalkozás bizonyos mértékig a munkahelyen való viselkedésre is pozitív hatással van. A cigánykönyvtár könyvtárosa, aki egyuttal a helyi iskola pedagógusa is, aktívan részt vett a klubélet kialakításáért folytatott első összejöveteleken és az ott felmerülő problémákhoz megfelelő irodalmat bocsátott rendelkezésre. A fiatalok érdeklődésére jellemző volt, hogy az első kötött-jellegű klubestére az irodalommal szerettek volna közelebbi kapcsolatba

kerülni és azt kérték, hogy a könyvek ismerete után szeretnének végre megismerkedni egy íróval is. Ilyen körülmények között került sor Jobbágy Károly meghívására a fiatalok választása után. Nagy izgalommal készültek az irodalmi estre és kis műsorral óhajtották meglepni a közjük látogató költőt. A műsor keretében a cigányfiatalok Jobbágy verseit szavalták el. Ha előadásmódjuk nem is volt a legirodalmibb jellegű, de határtalan lelkesedésük minden hibát és hiányt pótol. A jól sikerült est után a fiatalok érdeklődése csak fokozódott az általános műveltség és főleg az irodalom iránt. Az ifjúsági klub azonban kinötte már azt a keretet, amelyet a cigányiskola biztosítani tudott számára és a Járási Művelődési Ház vezetősége úgy döntött, hogy a fiatalokat a Járási Művelődési Házba hozza be és itt folytatja a klubfoglalkozásokat. A hetente megtartandó foglalkozásokon vetélkedőket, társasjátékokat és csoportos foglalkozásokat rendeznek, melyeknek hatása a résztvevőkön mind konkrétan tapasztalható. Az ifjúsági klubból azóta cigány művészeti együttes alakult, sőt a közelmúltban az irodalmi érdeklődés olyan magasra hágott, hogy egy kisebb irodalmi színpad megalakulására is vállalkoztak. Mindezek folytán az irodalmi érdeklődés érthetően fokozódik és ami a leglényegesebb, mindinkább igényesebbé válik. A klub jelenleg 38 taggal működik és további bővítésre egyelőre nem gondolnak, feltétlen ki akarják alakítani azt a jól képzett és a viselkedési szabályokkal, az "etikett" szabályaival tisztában lévő gócot, amelyre a továbbiak folyamán a cigányfiatalok nagyobb tömegét építeni lehet. Véleményünk szerint a cigánykönyvtár ezen a területen alapvető és fontos feladatot látott el, amikor a klub megalakulásának idején a kezdeti összetartó erőt képviselte. A jelenlegi körülmények között már, a klub kialakulása folytán - pusztán az irodalom ellátó szerepét tölti be, miután az egyéb funkciókat a klub önmaga látja el. Dicséret illeti mind a cigánykönyvtár vezetőjét és a cigányiskola pedagógusait, mind a Járási Művelődési Ház igazgatóját, hogy fáradságot nem kímélve létrehozták azt a nehezen kibontakozó, de eredményeiben annál biztatóbb klubéletet.

Rohács Ervin

A felnőtt ifjúság és a községi könyvtár

=====

Tizenhárom éve vagyok Csabdi község könyvtárosa. Mikor kezdtem - 1953-ban - a községi könyvtár könyvállománya összesen 120 db volt, nagyrészt szépirodalmi mű. A könyvtár taglétszáma mintegy ötven fő volt, főleg iskolások. A könyvtárt az iskola folyósóján helyezték el. Az olvasók száma az alacsony állomány miatt kevés volt.

Azóta tizenhárom év telt el. Ma már saját könyvtárunk van, olvasóteremmel és 2008 kötet könyvvel. A könyvtár fejlesztéséhez a községi tanács a költségvetésében 2000 forinttal, a községfejlesztési alapból 4000 forinttal járul hozzá évenként.

A község lakossága 730 fő, melyből az olvasók száma 137 fő. Ez szép eredmény, főleg ha figyelembe vesszük, hogy az iskola is rendelkezik könyvtárral.

A könyvállományból ifjúsági 489 db, szépirodalmi, 1210 db, és ismeretterjesztő /politikai, műszaki, utleírás, stb./ 309 db. A könyvtári tagok közül 14 éven aluli 33 fő, 14-18 év között 34 fő és 18 éven felüli 70 fő. Az olvasók több mint 50 %-át az ifjúság, ezen belül a felnőtt ifjúság teszi ki. A 18 éven felüliek közül is mintegy 30 fő még az ifjúsághoz tartozik. Ez lényeges, mert az irodalom nevelő hatása főleg az ifjúságnál jelentős.

A felnőtt ifjúság olvasóvá szervezése nemcsak egyszerű agitációs feladat. A könyvtárunk olvasói szeretik a könyvet és azért olvasnak, hogy szórakozzanak, hogy tanuljanak. Az én módszerem az, hogy már az iskolából hozom át könyvtári tagnak a fiatalokat. Állandó velük a kapcsolatom. A középiskolában, vagy technikumban tovább tanulók bizalommal fordulnak hozzám kötelező olvasmányaik ügyében. Gondoskodom arról, hogy a könyvtárban rendelkezésünkre álljon.

Azok, akik az iparban helyezkedtek el továbbra is könyvtári tagok maradnak, s a munkahelyre, vagy a hazautazásra fordított idejüket olvasással kötik le. Gyakori eset az is, hogy az anyák, vagy apák - akik régi olvasói a könyvtárnak - kisgyermekükkel jönnek a könyvtárba.

Elsőrendű feladatunknak tekintem, hogy a fiatal olvasók a későbbi felnőtt korban is olvasók maradjanak. Ismerem őket, tudom ki mit szeret olvasni. A könyvek beszerzésével gondoskodom arról, hogy a felnőtt fiatalság megtalálja a kedvenc írójának a művét, s ha a várt könyvek megérkeznek, felhívom rájuk a figyelmüket.

Jó kapcsolatot tartok a szülőkkel is. A szülők is örülnek, ha a gyermekük olvas, mert ezzel tanul és nem az utca nevelei őket.

Nem könnyű egy könyvtáros feladata. Nehéz és mégis szép feladat.

Nehéz, mert sokat kell az emberekkel foglalkozni, mert nevelőnek, pedagógusnak, agitátornak is kell lennie. Szép feladat, mert a könyv tudatformáló ereje megmutatkozik a felnőtt ifjúság korában, a felnőtt korban a családnak, a munkahelynek, az élet minden területén.

Tihanyi Lászlóné

A könyvtár és a klub kapcsolata Iváncsán

A klub a szabadidő felhasználásának igen kellemes formája. Országszerte terjedőben van. Az összejövetelek idejének kitöltése teszi vonzóvá a klubokat. Ha csak táncolnak az ifjúsági klubokban, van látogató, de ez csak addig jó, míg kialakul a kötött klubfoglalkozás.

Iváncsán 1966. februárjában alakult meg az Ifjúsági klub. Helyiséget a

Művelődési Otthon biztosított a részére. Összejöveleteik szombaton és vasárnap este vannak. Ilyenkor 50-100 fő tömörül a klubhelyiségben. Eleinte csak táncoltak. Most már kéthetenként van kötött foglalkozás is. A klubfoglalkozások közötti időt tölti ki a könyvtár. A klubhelyiségben tiz asztalka van. A sarokban polcon a következő lapok állnak rendelkezésre:

Népszabadság	Megyei Hirlap
Dunaujvárosi Hirlap	Élet és Tudomány
Ifju Kommunista	Magyar Ifjuság
Képes Ujság	Film Színház Muzsika
Nők Lapja	Ludas Matyi
Autó-motor	Tükör
Fotó	Rádió Ujság
Pesti Divat	Szovjetunió
Szovjet Híradó	Ifjusági Magazin
Társadalmi Szemle	Polgári védelem
Tanácsok Lapja	Könyvtáros
Népművelés	Magyar Mezőgazdaság
Baromfitenyésztés	Szőlészeti-Kertészet
Élet és Irodalom	Egészség

Ezeket a lapokat a Művelődési Otthon és a Községi Könyvtár vásárolja. Ebben a helyiségben van a könyvtár olvasótermi szolgálata is a nyitvatartási napon. Így a lapoknak lényegesen nagyobb az olvasótábor. Esténként különböző könyveket is teszünk ki. Ezek olyanok, hogy rövid idő alatt kiolvashatók legyenek. Tehát rövid idő alatt is kerek egésznek kap az olvasó.

Az Ifjusági Klub asztalaira a következő könyveket tesszük ki, vagy ezekhez hasonlókat:

Fiúk Évkönyve, Lányok Évkönyve, Universum, Kultura Világa kötetei, Művészettörténet, különböző képes albumok, utleírások, amelyek sok képet tartalmaznak, a Szép Otthon, Családház Tervgyűjtemény, kertészeti könyvek, szakácskönyvek, műszaki könyvek, egészségügyi könyvek, /orvosiak is/, lexikonok, Gyönyölcsfák képekben, új verses könyvek stb. Ezekből néha visznek is otthonra.

Van klubvezetőség és abban egy tag a KISZ titkár, aki egyuttal a Műve-

lődési Otthon vezetőjének helyettese is. A könyvekért ő felel. Könyv itt még nem vezett el.

A Községi Könyvtárból válogatják ki a kulturműsorokhoz való számokat is.

A klubban sok a középiskolás. Kérésükre a könyvtár megrendelte a gimnáziumok kötelező irodalom anyagát.

A községi könyvtár eddig három előadást rendezett. Ebből kettőt az Ifjúsági Klubban. Még ebben a népművelési évben egy író-olvasó találkozó és egy irodalmi előadás lesz a klubban.

A klub tagjai 95%-ban bejáró üzemi dolgozók.

Fürész Gyula
könyvtáros

Kik a legnépszerűbb magyar írók

Csákváron?

Többek között erre a kérdésre is kaptam választ abból a felmérésből, amelyet 1965. október 1-től december 31-ig három hónapon keresztül végeztem.

A napi statisztika elkészítésénél feljegyeztem író és cím szerint a mai magyar műveket, feltüntetve mellette a kölcsönző adatait. A felmérés eredményeiből több kérdésre kívánok választ kapni, így mennyire felel meg ez az állományrész az olvasóknak, milyen a megoszlása, kik olvasnak mai magyar irodalmat, melyek a legnépszerűbb művek, kik a legnépszerűbb ma élő íróink.

Vázlatosan ismertetném a felmérés menetét, eddig feldolgozott adatait.

A könyvtár szépirodalmi műveinek száma 2458 kötet, megoszlás ezen belül: klasszikus és régi magyar mű: 642 kötet, a szépirodalmi állomány 26,2 %-a.

Mai magyar irodalmi mű:	673 kötet	a	"	"	27,4 %-a
Régi külföldi " "	510 "	a	"	"	20,7 %-a
Egyéb külföldi " "	250 "	a	"	"	10,2 %-a
Szovjet irodalmi " "	184 "	a	"	"	7,5 %-a
Népi demokratikus országok " "	199 "	a	"	"	8,0 %-a.

1965. utolsó negyedévében 2960 kötet szépirodalmi művet kölcsönözten, ebből 819 nő esik a mai magyar irodalom területére, ami a szépirodalmi forgalom 27,6 %-át teszi ki /régii magyar és klasszikus művek a szépirodalmi forgalom 28,1 %-át adták/.

Első pillantásra sem rossz ez az eredmény.

Ahhoz, hogy a kép teljes legyen, szükséges még a felnőtt olvasók megoszlását is feltüntetni. A helyzet ezen a téren a következő: ipari dolgozó 137, mezőgazdasági 51, tanuló 83, értelmiségi 40, egyéb 176.

Ezekután nézzük meg azt, kik azok a ma élő írók, akik a legmagasabb kötettszámmal rendelkeznek /a felmérés eredményei alapján csak az első tíz nevet ismertetem/.

1-2	Hegedüs Géza Passuth László	14 kötetten
3	Fekete István	13 kötetten
4-5	Darvas József Tersánszky J. Jenő	12 kötetten
6-8	Tatay Sándor Illés Béla Szabó Pál	11 kötetten
9	Kodolányi János	10 kötetten
10	Szabó Magda	9 kötetten

A legnagyobb számu igénybevétele:

1	Tatay Sándor	27 kölcsönzéssel
2-3	Palotai Boris Sásdi Sándor	26 kötetten
4-5	Passuth László Szabó Pál	21 kötetten
6-7	Berkesi András Hegedüs Géza	19 kötetten
8-10	Németh László Bárány Tamás Szabó Magda	18 kötetten

Egy kötetre eső legnagyobb forgalom szerint:

1	Sánta Ferenc	4,0
2	Sásdi Sándor	3,2
3	Palotai Boris	3,0
4	Mesterházi Lajos	2,83
5	Berkesi András	2,71
6	Németh László	2,57
7	Tatay Sándor	2,5
8-9	Fejes Endre Thurzó Gábor	2,2
10-11	Szabó Pál Szabó Magda	2,2

A kapott kép nem is olyan rossz, főleg falusi viszonylatban. Az eredmények azt tükrözik, hogy nem az ugynevezett könnyű, csak szórakoztató művek /irodalmilag kevésbé értékes kalandregények, bűnügyi regények/ érték el a legmagasabb forgalmat. Kialakulóban van egy jó irodalmi ízlésű olvasótábor.

Ternészetes az olyan ^{írók} népszerűsége, akik már több művel jelentkeztek, többször találkoztak velük az olvasók, mint pl. Szabó Pál, Hegedüs Géza, Tatay Sándor, de a fenti eredményekből kitűnik is, hogy a fiatal írók és új műveik után is nő az érdeklődés, elég egyetlen nevet említeni Sánta Ferencét.

Mi hívta fel az olvasók figyelmét a mai írók műveire? Legelső között kell említeni a sajtót, a rádiót, a televíziót. Nem egyszer filmre való feldolgozása, illetve annak felújítása indít el a siker utjára egy-egy művet, ezen keresztül az író többi műveit /Szabó Pál: Talpalatnyi föld, Palotai Boris: A madarak elhallgattak - film: Nappali sötétség/. De egy-egy jó ismerős, barát is ráirányítja a figyelmet egy jó érdekes műre. Ezenkívül az író-olvasó találkozó, amely után nemcsak a megismert író művei iránt nő meg a kereslet, de a ma élő íróink munkái iránt is. Vannak "sláger" könyvek is.

Utoljára, de nem utolsó sorban a könyvtárosoknak is fontos, nélkülöz-

hetetlen szerepe van az irodalom kiválasztásában, az olvasás irányításában. Pl. nem egyszer megragadom az alkalmat, amikor a legtöbben vannak kölcsönzés közben is, rövid ismertetést adok a legújabbban megjelent művekről, esetleg személyes beszélgetés során. A beérkező új műveket külön asztalra helyezem. Az "Új könyvek" táblán mindig szerepel két-három mai magyar mű - nem feltétlenül fontos annak a közelmultban megjelenni, - egy-egy jó, pár évvel ezelőtt megjelnt, de már elfelejtett könyv címét is kiteszem, azzal a jelszóval, "minden könyv új, amelyet még nem olvastunk".

Talán még néhány szót arról, melyek azok az írók, akiknek a műveit a legkevésbé szívesen kölcsönözték. A sorrend a következő:

1. Urbán Ernő	műveinek	49,0 %-át
2. Darvas József	"	48,5 "
3. Kodolányi János	"	48,1 "
4. Bóka László	"	45,7 "
5. Dobozy Imre	"	28,0 "

Rögtön adódik a kérdés miért nem kölcsönözték ezeket? Mint már említettem is a felmérés még nem zárult le, az eredmények feldolgozása még folyamatban van. Erre a kérdésre a következő lépésben tudok csak kimérintő választ adni - vagyis az olvasókkal való személyes és csoportos beszélgetések is, a jelenség okához vezethetnek. Egy már most is bizonyos, az állomány szerzeményezésénél is voltak e tekintetben hibák. Több esetben az indokolatlanul magas példányszám! Ezzel nem azt akarom hangsúlyozni pl. hogy Kodolányi művei feleslegesek, hanem nem feltétlenül kellett volna megvenni valamennyi megjelent művét, csak a legjelentősebbeket, amelyekből átfogó képet kapunk munkásságáról, és főleg nem abból kellett volna még egy példányt megvenni, ami már megvan, és az is csak kevés kézben forog.

Természetesen lehet itt hiba a nem megfelelő mértékű propagálásban is, de milderre később fogok választ kapni.

Ugy gondolom ez a felmérés hasznos és tanulságos volt. A mai magyar irodalom olvasásának vizsgálatát még egy negyedéves keresztül folytattam. A végleges összegezés minden bizonnyal valóságosabb képet ad, mindenesetre egy negyedévé is hasznos volt. Sőt az állományelemzést - ha részenként is - de minden könyvtárosnak el kellene végeznie, nagyon sok kérdésre fény derülne, a kapott eredményt további munkája során fel tudná használni, és segítségül szolgálna a jövőben.

Még arról, hogy kik olvassák a mai magyar irodalmat? Nem részletezem - nem is lehet részletezni a vázlatos elemzés során - röviden csak annyit: a könyvtár valamennyi felnőtt olvasója. Az idősebb nemzedék ugyan kevesebbet olvas mai irodalmat, többet a klasszikusokból, a fiatalabbak pont fordítva. Őszintén szólva sokan még előítélettel fordulnak a maiak felé, de ezek száma öröndetesen fogy.

Elemzésemet egyik - évek számát tekintve nem a legfiatalabb, de gondolkodásban a legfiatalabbak közé tartozó - olvasómnak a szavaival zárnám: a mai irodalom szerves része életünknek, a kor problémái, eredményei vesznek körül bennünket és az természetes is, hogy kíváncsiak vagyunk rá, hogyan reagálnak minderre íróink, költőink, művészeink. Ezért a színvonalas és új regényeiket, műveiket örömmel fogadjuk és olvassuk.

Ugrits Margit
községi könyvtáros
Csákvár

A bejáró munkások és a Községi Könyvtár kapcsolata

Ha községünk elhelyezkedését nézzük, meg kell állapítani, hogy nem a legszerencsésebb.

36 km-re vagyunk Budapeستől és ugyanennyire Dunaujvárostól. Székesfehérvártól 50 km választ el bennünket és már dolgozik a községtől 5 km-re épült új nagy létesítményünk a Dunai Kőolajipari Vállalat, valamint a

Dunamenti Hőserőmű.

Községünk lakóinak jelentős része mindennap utazik, 10.000 lakósból 3.550 fő. Ez bizony sok. A bejáró munkások általában három műszakban dolgoznak.

1963-ig csak akkor tudtak a könyvtárba jönni, ha a délutánjuk szabad volt, mivel a kölcsönzés abban az időben heti két alkalommal 17-19 óráig tartott. /Tiszteletdíjas könyvtárossal/.

1963-ban községünk függetlenített könyvtárost kapott. A heti 24 órás kölcsönzést úgy osztottuk be, hogy kedden és szombaton a délelőtti órákban kölcsönözök, a többi napokon 15-20 óráig. Így a könyvtár látogatása a bejárókra nézve előnyösebb, mégis nagyon kevés közöttük az állandó olvasó. A jelenlegi statisztika is ezt bizonyítja: 500 beiratkozott olvasó közül 248 a gyermek és 252 a felnőtt. A felnőtt olvasók közül 45 a bejáró férfi és 29 a bejáró női olvasó.

A bejáró olvasóknak ez a rossz arányszáma már régóta foglalkoztat. Elbeszélgettem az emberekkel, hogy mi az oka a könyvtárral szembeni passzivitásuknak, hogyan lehetne ezen segíteni.

A beszélgetésünk során elmondták őszintén, hogy ma már minden vállalatnak van könyvtára. A munka befejezése után általában van még idejük a vonat indulásáig. A várakozási időt szívesen töltik a vállalati könyvtárban, ahol kedvükre olvasszathatnak, válogathatnak és hazaérkezésük után már nincs gond a könyveserére.

A bejáró női dolgozókkal még nagyobb a probléma. Órájuk itthon a családban még több feladat vár mint a férfiakra. Nem egyszer megtörténik, hogy amíg otthon a feleség főz, vagy takarít, addig a férj eljön a könyvtárba kölcsönözni. Ilyenkor kell nagyon figyelni az olvasókra! Ismernem kell őket és ilyenkor kell egy-egy olyan könyvet ajánlani, amit tudom, hogy a feleség is szívesen elolvas. Ezek a könyvek lehetőleg ne legyenek túl nehezek, túl vastagok és a méretük is aránylag kicsi legyen. Kis-méretű vékony könyv könnyen elfér a táskában. Ne legyen túl vastag, mert

a bejáróknak megvan a megszokott társaságuk a vonaton és bizony szégyenlik, ha ugyan azt a könyvet látják náluk a társaik két héten keresztül.

A téma sem közömbös számukra. Szeretik az eseményeket pergető, élénk könyveket. A vontatott témájú könyveket hamar félre teszik, és helyette a férfiak inkább a kártyánál, a nők pedig a kézimunkánál kötnek ki.

Érdekes tapasztalásom, /ami a fentieket csak aláhúzza/, hogy a bejárók nem nagyon visznek Jókai, Móricz könyveket. Inkább a mai írók könyveit olvassák. Ezekben gyorsabbak, tömörebbek az eseményképek, pergőbb a téma. A bejáró dolgozók olvasására, kölcsönzésére az időjárás is erősen befolyást gyakorol.

A tavasz, a jobb idők beálltával kevesebbet látom őket a könyvtárban. Az asszonyok szerint ilyenkor már a vonaton sincs idő olvasni; "addig amig utazom kifejten a zöldborsót, az is előny ha hazaérek".

Ilyen időszakban a gyermekeken keresztül próbálom eljuttatni a könyveket a családba. Egy-egy dicsérő szó a könyvről, a tartalomról kiragadott egy-két érdekes gondolat és a gyermek otthon boldogan másél róla. Rendszerint van hatása, mert szívesen olvassák és kérnek még "ilyen hasonló jó könyvet".

Az olvasó megnyerésére igyekszem tudatosan felhasználni a könyvtárhelyiség otthonos, barátságos légkörét. Szeretem, ha a polcok mindig rendben vannak és minden könyv átvétel után gyorsan a helyére kerül. Így nem kell sokáig keresgetni senkinek, jut idő a beszélgetésre is a forgalomtól függően. Szeretem, ha folyamatosan jönnek az emberek, a "csucsforgalmakat" nem szeretem, mivel ilyenkor nagyon gépiesnek érzem a munkám.

Igyekszem, hogy a könyvtárban mindig legyen egy-két szál élő virág az asztalon. Ezzel is úgy gondolom otthonosabbá teszem a könyvtárat. Azok a bejárók, akik továbbtanulnak külön kiemelve megtalálják a kötelező olvasmányokat, minden különösebb keresgélés nélkül.

Az író-olvasó találkozókra postán értesitem ki a bejáró olvasóimat. Így érzik, hogy ők is ide tartoznak, nem felejtkezünk el róluk. Nem biztos, hogy eljön, de a legközelebbi kölcsönzésnél megmondja, hogy mi volt az ok, ami miatt távolmaradt.

Az igaz, hogy a bejáró dolgozókból nagyon nehéz rendszeres olvasótábort kialakítani, de nem lehetetlen, csak hosszú ideig tart és következő munkát igényel.

Fülöp Istvánné
községi könyvtáros, Ercsi

GYERMEKKÖNYVTÁRI HIRADÁS:Költészet Napja a gyermekek
könyvbarát körében.

Könyvbarát körünk VII-VIII. osztályos tanulók részvételével működik. A havonta egyszer tartott foglalkozásokon 30-35 gyermek vesz részt. Éves programunk összeállításánál figyelembe vesszük a könyvbarátok kívánságait, igényeit és lehetőséget adunk az önálló szereplésre is.

Örömmre szolgált, hogy ez évben a szép versek megünneplését is ők kezdeményezték márciusi foglalkozásunkon. Ugy egyeztünk meg, hogy a műsor egy részéről ők gondoskodnak. Mindjárt felírtam a szereplésre jelentkezők nevét és azt, hogy mivel kívánnak hozzájárulni az ünnepség színe-
sebbé tételéhez. Arra külön kértem őket, hogy néhány mondatban az elmondott vers alkotójáról is emlékezzenek majd meg.

Költészet napi programunk a következőképpen alakult:

I.

Április 11. József Attila születésnapja, a Költészet Napja.
Beszélgetés a költészet jelentőségéről, emberformáló hatásáról, költőink felolósságáról.
A költészet napi megemlékezések változatos formái /verskötetek, kiállítások, TV. rádió műsorok, költők találkoznak olvasóikkal/.
A felnőtt könyvtár olvasói Váci Mihállyal találkoztak - mi Tóth Árpádra emlékezünk. /A gyerekek kívánsága volt, hogy olyan költőt válasszunk, akinek az életéről filmet vetithetünk és akivel sem az iskolában, sem a könyvtárban még nem foglalkoztak./

Tóth Árpád /diafilmvetítés/

Elégia egy rekettyeboxorhoz

Körsüti hajnal

/lemezhallgatás, vetítés közben a film megfelelő helyén/

Az elhangzott versek megbeszélése.

Ki ismeri? Játékos verseny. /A számozott versenylapokra az azonos számú képen látható költő nevét kellett felírni. A képeket az ÁKV-től kapott költészet napi kiadványból vágtam ki, a szépyersegek kiállításán még neveikkel együtt látható volt/.

II.

József Attila: A tömeg.

VII. osztályos tanulók

Radnóti Miklós: Nem tudhatom...

VIII. osztályos tanulók

József Attila: Mama

VII. osztályos tanulók

Varga Katalin: Kabátmeze

VII. osztályos tanulók

Az utolsónak elhangzott tréfáshangu vers feloldotta a komoly ünnepélyes hangulatot, szereplők és hallgatók egyaránt elégedetten látszottak. A figyelem nem csökkent, a szokottnál kicsit hosszabbra nyult foglalkozás végére sem.

Molnár Istvánné

Egy mesedélután levezetése

/állatmesék: a kecske./

Második éve már, hogy a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekrészlegében a csoportos foglalkozásokat - sorozat formájában - a négy korcsoport számára külön-külön rendezzük.

E sorozatok 1965/66-ban:

- 1./ Állatmesék. 6-8 éves gyermekeknek
- 2./ Mesehősök a gyerekek, 8-10 éveseknek
- 3./ Elsüllyedt városok, 10-12 éveseknek
- 4./ Nagy emberek élete, 12-14 éveseknek

A fenti sorozatok mellett rendszeresen tartja foglalkozásait a gyermekek Könyvbarát Köré, ez az ötödik rendezvény-sorozat.

Nagy közkedveltségnek örvend a legkisebbek sorozata. Havonta egy előadást tartunk az "Állatmesék" köréből. Mivel ezt a sorozatot már az előző népművelési évben kezdtük el, így ehhez kapcsolódva, ez évben a következő módon csoportosítottam az állatokról szóló meséket.

- 1./ Háziállatok: tyúk /szárnyasok/
- 2./ " : kecske /enlősök/
- 3./ Erdei állatok: mókus
- 4./ " : farkas
- 5./ Rovarok: pók, néh
- 6./ Csúszó-nászók: kigyó
- 7./ Viziállatok: hal
- 8./ Madarak: galamb

Az alábbiakban részletesebben ismertetem egy mesedélután levezetését:

I. A bevezető részben rövid kérdés-felelet formájában keltem fel a gyermekek érdeklődését, az állatok iránt. /Miért szeretjük az állatokat?/

Rövid beszélgetés a háziállatokról, az előző állatneme sorozat házi állataihoz kapcsolódva /kutya, cica/. Majd kitűzöm a célt: most a kecskéről mesélek nektek! /A kecske bemutatása színes képekről./

II. A tárgyalás részben bemutatom a mesét. /Móra Ferenc: Mesék c. kötetéből: Mese a kis gidáról c. mesét mondom el./

Rövid megbeszélés. /miért tetszett a mese? Mit jegyeztünk meg? Milyen volt a kecskenama? Hogy viselkedett a kis gida?/ Kérdések segítségével a gyermekeket bevonva, szinte észrevétlenül tudatosítom a nevelői célt: alkalmazva a szülő-gyermek viszonyában; szülő szeretete, gondoskodása gyermekéről; a gyermek engedelmissége.

A továbbiakban összeszedgetjük ismereteinket a kecskéről.
Honnan származik a kecske?

Vadkecske /Földgömbön megkeressük Európát, Ázsiát, Afrikát, ahol a vadkecske élt./ Napjainkban mindenütt elterjedt a kecske.

Hol és hogyan él a kecske? /hegyes vidéken, síkságon, társaságban, csoportosan/

Tulajdonságai: ügyesen kúszik, bátor, egymásközt játékos, élénk állatok, éber és furfangos, más élőlényvel félnék.

Tápláléka: növényeket eszik.

A gyerekeket mindig beszéltetem, s ők szívesen szerepelnek. Élményeiket, tapasztalataikat is elmondják a beszélgetés során. Sőt sokszor nagyobb gyerekek is érdeklődnek, s elkísérik kistestvéreiket ezekre a mesedélutánokra.

Könyvtárosoknak a mesék kiválasztásánál ajánlhatom: Móra Ferenc: állatmeséit, A kisgyermek nagy mesekönyvét, a Népek meséi sorozatból állatmeséket. Továbbá felhasználhatók a "Bölcs Bagoly" sorozat könyvei is. A mesedélután időtartama kb. egy óra. Ebben az időben a fent leírt módon könnyen levezethető a mesedélután.

dr. Farkas Józsefné

Az önálló ismeretszerzésre nevelő "Okos Bagoly".

Két éve már, hogy Okos Bagoly otthonra és hasznos foglalkozásra talált a székesfehérvári Gyermekkönyvtárban. Népszerűsége nem csökkent az idő múlásával, ma is az újdonság varázsával hat, és vonzza az érdeklő-

dő gyermekszemeket.

Ékos Bagoly a bejárat mellett elhelyezett sárga műanyag tábláról néz kíváncsian a látogatóra és mindjárt kérdez is. Néha egészen egyszerű dolgok érdeklik, máskor nehezebbek, de a megoldás, a válasz mindig könnyű, mert megvan valahol a kézikönyvekben, vagy a katalógusban, csak meg kell keresni, le kell írni. És a gyerekek keresik lelkesen, kitartóan. Irják a válaszokat kis füzetlapokra, precízen, pontosan. A táblára erősített ládikából a könyvtáros háromhetenként szedi ki a névvel, lakáscimmal ellátott megfejtéseket. Az értékelés a jutalmak sorsolása, a következő könyvtári délutánon zajlik le, hallatlan izaglom közepette. Az így szerzett könyv, irófénykép, vagy egyszerű dicséret további munkára, kutatógatásra serkenti olvasóinkat, s egyre növeli a rendszeres megfejtők táborát.

Az első kérdéscsoportra:

- 1./ Milyen eredetű és mit jelent a katalógus szó?
- 2./ Hány szigetre épült a régi Fehérvár?
- 3./ Sorold fel Móra Ferenc könyvtárunkban található műveit!
- 4./ Mely államokban természetnek teát?
- 5./ Mikor épült a budapesti parlament?

31 megfejtést kaptunk, közülük 9 volt hibátlan.

Egy későbbi kérdéscsoportra:

- 1./ Mit nevezünk ósnyomtatványnak?
- 2./ Mikor alakult meg a KIMSZ?
- 3./ Melyik a világ két legnagyobb könyvtára?
- 4./ Milyen építészeti stílusok jellemzők a középkorra?
- 5./ Mit jelent a plakett kifejezés?

már 54 válaszoltak, hibátlan volt 26.

Az értékelés alkalmával a könyvtáros minden esetben ismerteti a helyes válaszokat megkérdezi melyik kézikönyvben vagy katalógusban és hogyan

találtak rá a feleletre, hol lehetett volna még másutt is megtalálni. Ugy látjuk, hogy a játékos rejtvényforma elüzi a keresgetés technikai nehézségének unalmát. A megfejtések során gyakorlatra, biztonságra tesznek szert a kézikönyvek használatában. Egyre pontosabban tudják, hogy mit, hol érdemes először megnézni. Tapasztalataikat felhasználják iskolai feladataik megoldásában. Ki Mit Tud versenyeken és sikereikről örömmel számolnak be a könyvtárosnak.

M.I.

AJÁNLÓPOLC A GYERMEKKÖNYVTÁRBAN

Régóta foglalkoztatott a gondolat bennünket, hogy a gyermekkönyvtárban az eddig szokásos reprezentatív jellegű, zárt tárlóban rendezett kiállításokon kívül, hogyan és hol tudnánk kisebb ajánló-polc jellegű kiállításokat rendezni.

Alkalmi kienelésekhez szerettünk volna lehetőséget teremteni, s olyan kiállítást rendezni, ahol nemcsak üvegen keresztül, és nem a könyvtárostól elszigetelten nézegethetik a gyerekek a kiállított könyvanyagot. Kísérletképpen az egyelőre még bőséges helyet kínáló folyóirattartó egyik oldalát üritettük ki a célra. /Középen álló, oszlop köré erősített polcok./

Első alkalommal a Buvár-sorozatot mutattuk be gyermekolvasóinknak, "Buvárkodás a tudomány világában" címmel, majd a Bölcs Bagoly sorozatot a "Mindentudó képeskönyvek"-ek.

Az ily módon ajánló polccá vált folyóirattartó mellé egy kis asztalt tettünk ülőhelyekkel, hogy az érdeklődők kényelmesen szemügyre vehessék a könyveket, a témához illő újságcikkeket, annotációkat és a szemléltető eszközöket.

A kiállított könyvek forgalmának növekedése, és az, hogy az elhelyezésből következően több lehetőség adódott a kiállítás könyveivel összefüggő, az általuk ébresztett gondolatok, problémák megbeszélésére gyermekek és

könyvtáros között bizonyítják, hogy a próbálkozás - ha a megvalósítás formáját tekintve szükségmegoldás is - helyes, meglévő igényeket elégít ki, tehát érdemes folytatni.

Mészáros Sándorné

KÖNYVTÁRUNK ÉLETÉBŐL...

Író-olvasó találkozók, szakíró-olvasó találkozók
tapasztalatai a székesfehérvári
járásban.

Az 1965/66. népművelési év félidejéhez érve a könyvtári rendezvények vonatkozásában szükséges - és talán érdemes is - az író-olvasó találkozók tapasztalatait összegezni és a következtetéseket, tanulságokat levonva, az általunk jónak tartott és bevált módszereket a jövőben alkalmazni.

Az eredményes író-olvasó találkozók nem nélkülözhetik azokat a tennivalókat, amelyek a tervezés, előkészítés és lebonyolítás folyamán a könyvtárosoknak önállóan és a hálózati központtal, a társintézményekkel, a könyvbarát bizottságokkal stb. koordinálva el kell végezni. Ez nem azt jelenti, hogy ha valahol a harmónikus együttműködés csorbát szenved, nem lehet egy-egy rendezvény sikerült, de főleg a kampányrendezvényeknél /őszi könyvhetek, mezőgazdasági könyvhónap, költészet napja, ünnepi könyvhét/ az egyes részfeladatok elvégzésében szervezeten együtt kell működni. Ez nem új dolog, már sokan - talán következetesebben is és jobban rendszerbe foglalva feldolgozták, utmutatóba foglalták. Mégis a módszertani utmutatókban feldolgozott, a tapasztalatcserék alkalmával hallott és bevált módszerek alkalmazhatóságát feledve, néha lebecsülve, vagy éppen sablonosan *alkalmazni* viseljük vagy átruházzuk az ilyen rendezvények gondjait, szégyenkezve, esetleg önelégülten nyugtázzunk egy-egy rosszul vagy jól sikerült találkozót. Előljáróban leszögezzük, hogy egy községben író-olvasó találkozó nem történhet meg úgy, hogy a könyvtár annak előkészítésébe, lebonyolításába be ne kapcsolódna. Mindezeket figyelembevéve mondjuk el tapasztalatainkat a székesfehé-

vári járás író.- szakíró-olvasó találkozójáról.

Tervezés: Most már helyes gyakorlattá vált, hogy az egységes népművelési tervnek szervez része a könyvtári munkaterv. A hálózati központ/járási, megyei könyvtár/ adott szempontokat, irányelveket a tervezéshez /amely legtöbbször a lényeges mutatószámokra vonatkozott/, és azoknak az egységes községi művelődési tervbe való beépítését a járási tanácsokhoz beküldött munkatervben észrevételezhette, összesíthette. A tiszteletdíjas könyvtáraktól, - ha indokolt is lett volna, - az egész évi munkára önálló munkaterv összeállítását, megküldését a hálózati központ részére elvárni, megkövetelni nehezen járható ut. A tervszerű munka - főleg a rendezvények koordinálása - a járási és megyei könyvtár tervszerű és eredményes együttműködése érdekében és a spontánitás elkerülése végett az elmúlt évben a falusi könyvtárak számára sokszorosított a tervmutatókon kívül a falusi munka alapvető munkaterületeire bontott füzet-alaku nyomtatványt készített a Megyei Könyvtár, amelyben a helyi adottságoknak, feladatoknak és igényeknek megfelelően tervezték meg községi könyvtárosaink az év folyamán megvalósítandó célkitűzéseiket. A három példányu munkatervből egy példányt a hálózati központ is megkapott. Így lehetőségünk volt már a népművelési év indulásakor képet kapni arról, hogy az év folyamán hol, mikor, milyen témából kívánnak író-, szakíró-olvasó találkozót rendezni. Mivel a könyvtári munkaterv az egységes községi művelődési terv szervez része, szükségszerűen azt is jelentette, hogy a községi koordinálás már a tervkészítéskor megtörtént, amely most a félév elteltével bebizonyosodott, hogy felelősséggel történt. Ez azt jelentette, hogy az igény a községtől jött, és ezzel részben elkerülhetővé vált az a helytelen gyakorlat, hogy alkalomszerűen egy-két héttel megelőzőleg kapott értesítést a község; márpedig x napon, y író vagy szakíró megy a községbe, és mindez a bonyodalom, ami ezután az ilyen előkészítéssel együtt jár.

A tervezésnél a könyvtárostól elvárható, hogy kezdeményező legyen, és az olvasótábor igényének, a község termelési profiljának, gazdasági-politikai problémáinak megfelelően tegyen javaslatot, és a rendezvény sikere érdekében a társszervekkel már ebben az időszakban koordináljon.

Előkészítés: A helyi igényekből fakadó megtervezett rendezvények összehangolása elsősorban a kampányrendezvényeknél a hálózati központ feladata. Ezt szükségessé teszi: 1./ az írók személyére, a rendezvények számára és időpontjára a tervezéskor vagy a későbbiek folyamán támasztott helyi igények száma és az igények kielégítésére, rendelkezésre álló reális lehetőségek korlátozott volta.

2./Az egyes rendezvényeket kiegészítő kísérő műsorok, járművek koordinálása.

3./A rendezvények költségeinek biztosítása, a különböző szerveknél lévő keretek összehangolása.

4./ A Társintézmények, a könyvbarátbizottság és a könyvtár esetleg eltérő igényének, javaslatának megfelelően jelentkező változtatások összehangolása.

A fenti szempontokat figyelembe véve a beérkezett községi munkatervek alapján havi bontásban - külön kiemelve a kampányrendezvényeket - összesítettük az igényeket. Ezt követően az egyedi rendezvényekre vonatkozólag az egyed hónapokban jelentkező nagylétszámú igényt átcsoportosítottuk. Így pl. decemberben a járás területére nyolc önálló író-olvasó találkozót terveztek, januárra kettőt. Az októberi kis-körzeti értekezleteken, az októberi kiszállások alkalmával ezeket az aránytalanságokat ugyancsak a helyi igényekre támaszkodva kiküszöböltük.

Az egyedi rendezvényeknél a felmerülő költségeket is figyelembe véve feltétlen szükséges volt annak tisztázása, hogy milyen szerv lesz

a rendezvény költségviselője. Az FMSZ-oknál a területi elosztást, arányokat és pénzügyi alapokat is figyelembe kellett venni. Bár feltételezhető, hogy az egyedi /saját rendezésű/ találkozók költségeit, költségviselőit már a tervezéskor rögzítették, szükséges volt a járási könyvbarát bizottság képviselőjében nekünk könyvtárosoknak is a költségeket vállaló szervezetet felkeresni, felkérni.

Az egyedi rendezvények egyrészénél az írók meghívásánál és a rendezvény lebonyolításában is közreműködtünk. Véleményünk szerint az ilyen jellegű rendezvények előkészítése érdekében a községek-től kért segítségnyújtás iránti igényt a lehetőségeink keretén belül támogatni kell.

Lebonyolítás: Októbertől - áprilisig a járás területén az őszi megyei könyvhetekre /október-november/ 5, a mezőgazdasági könyvhónapra 7, a költészet napjára 5, egyedi, sajátrendezésű találkozóra 10 községben volt tervezés.

Az őszi megyei könyvhetek alkalmával a tervezettnek megfelelően Csőszön /Karinthy Ferenc író/, Kápolnásnyéken /Tabák András író/, Kőszárhegyen /Vihar Béla költő/, és Lovasberényben /Barsi Dénes író/ az író-olyvasó találkozó megtörtént. Lepsény igényét nem tudtuk kielégíteni. Kőszárhegyen és Csőszön könyvbál is volt, ahol táncdal-est illetve magyarnóta-est bővítette a napi műsort. Lovasberényben a megyei Vörösmarty Irodalmi Színpad, Kápolnásnyéken Bartha Alfonz, operaházi magánénekes, Margittay Ágnes előadóművész működött közre. Mind a négy rendezvény jól szervezett és jól előkészített volt. Látogatottság tekintetében a kápolnásnyéki rendezvény volt a leggyengébb. A helyi könyvbarát bizottságok tagjai közreműködtek. Az FMSZ valamennyi helyen kiállítást, könyvadásitást, tombolát szervezett. Az őszi megyei könyvhetek lebonyolítását zavarta /ugy gondoljuk a többi járásban is/, hogy az írók személyében a rendezvények időpontjában állandó bizonytalanság volt és több esetben 3-4 nappal előbb

kaptunk csak értesítést az író személyéről. Ez nehezítette az előkészítést, a kellő időben végzendő propagandamunkát.

A kiegészítő műsorok tekintetében tanulságként levonható, hogy a nagy anyagi áldozatvállalás mellett bemutatott műsorokat jobban össze kell hangolni a községek igénye, a költségviselő szerv érdeke, és nem utolsó sorban a rendezvény célját és jellegét illetően.

A hiányosságok elkerülése végett úgy gondoljuk, hogy az őszi megyei könyvhetek rendezvényeinek előkészítési időszakában, a jövőben a megyei könyvbarát bizottságnak jobban kell koordinálni.

A mezőgazdasági szakíró-olvasó találkozó a tervezett 7 község közül 6 községben került megrendezésre. Velencén tervezett szakíró-olvasó találkozó helyett Lovasberényben volt rendezvény. Polgárdi helyett Soponyán került volna sor rendezvényre, de ez a szakíró betegsége miatt elmaradt.

Rendezvények: Seregélyes

"A szarvasmarhatenyésztés gépesítése"

Előadó: Patkós István gépészmérnök

Lovasberény

Borszőlő-termelés

Előadó: Polyák Dezső adjunktus

Sukoró

Szőlőtermesztés

Előadó: dr. Baranyi József

Kisláng:

Baromfitenyésztés

Előadó: dr. Gonda Irén

Csőszt:

Háztáji kisállattenyésztés

Előadó: Szentirmai László

A találkozó mindenütt jól sikerült. A sikert elsősorban nem a résztvevők számával kell mérni, mert a döntő az, hogy ezeken a találkozókon megjelentek a munkájukban mennyire tudják majd a hallottakat hasznosítani. Ez már a helyes és megfontolt témaválasztásnál kezdődött. A

rendezvény minden községben - kivéve Csősz - a tsz /ÁG. üzemegység/ vezetőinek, szakembereinek igénye és ügye lett. Minden községben a rendezvény előtt a szakemberek /gazdaság/ számára tanácsadás volt, a közreműködött szakiró részére pedig fontos tapasztalati tényanyagot adott. Csőszön a tsz-vezetők nem tulajdonítottak érdeklődést a téma iránt. A találkozókra megjelent hallgatóság összetétele mindeütt azt mutatta, hogy jelenlétük érdeklődésből fakad és a téma a munkaterületükkel, közös és egyéni érdekeikkel kapcsolatos.

A rendezvények előkészítése és lebonyolítása, a járművek és költségek biztosítása, megyei összehangolása mintaszerű volt. Az FMSZ könyv-árusítás mindenütt jól volt megszervezve.

A költészet napja alkalmából öt község tervezett rendezvényt. A tervezettből 3 községben Kislángon, /Kalász Márton/, Polgárdiban /Takács Imre, / Velencén és Kisvelencén /Jobbágy Károly/, volt találkozó.

Seregélyes és Sukoró község igényét nem tudtuk kielégíteni.

A tervezett egyedi író-olvasó találkozók közül az alábbi községekben volt rendezvény:

Martonvásáron Jobbágy Károly költővel, Gyúron Pesti János és Sobor Antal íróval, Sárkeresztésen Csongor Rózsa íróval és Takács Imre költővel, Tordason Jobbágy Károly költővel. A tervezett pázmándi és kajászói író-olvasó találkozó elmaradt, helyette Gárdonyban dr. Karsai Elek és Iszkaszentgyörgyön Takács Imre költő és Sobor Antal író közreműködésével volt rendezvény. Mindkét községben az új könyvtárhelyiség megnyitása tette indokolttá a találkozók megtartását.

Az egyedi tervezési igényekből az ünnepi könyvhétre ütemeztük Mezőszentgyörgyöt /összekapcsolva a felújított Eötvös Károly lakóházában megnyitandó, új községi könyvtárhelyiség avatásával/, Enyinget és Nádasdladányt. Abán a meghívott költők elfoglaltsága miatt csak egy későbbi időpontban kerül sor a találkozó megrendezésére.

A tapasztalatokat összegezve elmondhatjuk, hogy a közel 20 rendezvény, amely a próza,-vers és az ismeretterjesztő irodalom népszerűsítését volt hivatva szolgálni, a könyvforgalom számszerű eredményeiben is lemérhető.

A rendezvények alkalmával eladott verseskötetek vagy a "Fasizmus frakkban és mundérban" témakörrel Gárdonyiban megtartott Karsai-rendezvény, ahol a találkozó alkalmával és annak hatására közel 2.000 Ft. értékű könyvet adtak el, is bizonyítéka, hogy eredményes volt a propaganda hatás.

A tervezés, előkészítés időszakában végzett jó koordinálás következtében zökkenőmentes volt a lebonyolítás és a helyi társadalmi szervezetet is mozgósította. A helyesen megválasztott téma, időpont és jó együttműködés bizonyítja, hogy minden községben, - ahol az megvan - eredményesen megrendezhető egy ilyen találkozó. Legyen ez a jövőben minden község részéről rendszeres évi igény.

Májner Sándor

Könyvtár a hajdani "Oncsa" telepen.

A Bacsó Béla téri könyvtár még csak néhány éves multra tekinthet vissza. A régi ONCSA telep lakóinak azelőtt messzire kellett menniök, ha könyvet akartak olvasni.

A könyvtár megnyitása óta közelebb került a könyv az olvasni vágyó emberekhez. 1963-ban 222 olvasó 9461 kötet könyvet kölcsönzött a könyvtárból.

A forgalom azóta, évről-évre egyenletesen növekszik és emelkedik az olvasók száma is. 1965-ben ez a szám már 256 olvasóra 12247 kölcsönzött kötetre emelkedett.

1966-ban, az első negyedév végén az olvasók száma már megközelítette a 1965. évi júniusi létszámot. Ez az eredmény nem nagától született.

Tervszerű, kitartó, következetes munkára volt szükség, hogy az emberek -

a környék lakói - megismerjék és megszeressék a könyvtárat és a könyvet.

Munkámban nagy segítséget jelentett a HNF körzeti bizottsága kulturfelelősének segítése. Szilasi Józsefné az Uttörő iskola tanítónője rendszeresen figyelemmel kísérte a könyvtár munkáját. A HNF összejevetelein felhívta a figyelmet a könyvtár létezésére, állandóan bővülő, új könyvekkel kiegészülő 3000 kötetes állományára.

Két év alatt három alkalommal szervezünk író-olvasó találkozót. Az Uttörő általános iskolában rendezett találkozókön minden alkalommal 50-80 olvasó jelent meg. A felnőtt és ifju olvasóknak élményt jelentett a Takács Imrével, Pesti Jánossal, Ormos Gerővel, Bella Istvánnal való találkozás, a közvetlen kapcsolat megteremtése, és a személyes beszélgetés lehetősége. Az író-olvasó találkozók utáni kölcsönzési napokon még nagyobb volt a könyvtár forgalma, mint egyébként. Szilasiné, mint pedagógus is segített a könyvtár munkájában. Tanítványai sokszor vittek olvasnivalót idős, beteges hozzátartozóiknak, olyanoknak, akik télen, rossz időben nehezen mozdulnak ki a házból.

Nemrég tanulmányi sétát szervezett osztályával a könyvtár megtekintésére. A gyerekek megismerték a könyvtár munkáját, nézegették a könyveket, kiválasztották, amit szeretnének elolvasni. Tizenöt ifju olvasóval bővült ezen a napon a könyvtár olvasóinak tábora. A séta után dolgozatot is irtak élményeikről. Öröm volt olvasni a sok kis könyvbarát lelkes megnyilatkozását. Igéretet tettek arra is, hogy figyelmeztetik a feledékeny olvasókat a kölcsönzési határidő betartására, mivel a jó könyveket mások is szeretnék elolvasni.

A közeljövő tervei között újabb író-olvasó találkozó szerepel. A könyvtár olvasói szeretnének megismerkedni Doboz Imrével, akiről tudják, hogy Fejér megye szülötte.

Szeretnénk tovább növelni az olvasók táborát. Ennek érdekében elhatároztuk, hogy a HNF, a Nótanács összejeveteleire és a körzet egyéb megmozdulásaira elmegyünk, ismertetjük a könyvtárat és igyekszünk megszerettetni a könyvet azokkal is, akik eddig még nem ismerték fel az olvasás tanító, szórakoztató, pihentető hatását.

Arató Béláné

H I R E K

A hagyománnyá vált "Költészet Napja", - harmad izben megrendezett ünnepségeit, - megyénkben már nem tudták egyetlen napra, - sőt egy hétre sem süríteni. A beérkezett igények alapján, központi rendezvényeket március 27 - április 5. illetve április 12-16-ig terjedő időben tartottuk, s a megyében a tizenharc előadásón 1353 hallgató vett részt, - tehát átlagban rendezvényenként hatvenötnél több verskedvelő.

x x x

Első izben tettek alapfoku könyvtáros vizsgát a székesfehérvári Vasvári Pál-Gimnázium végzős "népművelési osztályának" tanulói, akik négy esztendőn keresztül ismerkedtek a gyakorlati oktatás keretében a népművelés különböző ágazataival. Hogy a 34 kislány eredményesen sajátította el a könyvtárosi tudnivalókat is, azt legjobban a vizsgabizottság által 1966. április 21-én kiállított kilenc kiváló, tizenhat jó és kilenc megfelelő eredményű alapfoku könyvtárosi bizonyítvány jelzi.

x x x

A KÖNYVTÁRI ESTÉK harmadik rendezvényén, április 22-én - Váci Mihály Kossuth-dijas költő szerzői estjén - a Megyei Könyvtár felnőtt kölcsönzője csaknem szüknek bizonyult a nagyszámu érdeklődők befogadására. A forró sikerű rendezvényen Surányi Ibolya és Sellei Zoltán előadóművész tolmácsolta a költő verseit.

x x x

A GYERMEKKÖNYVTÁR ezévbén eddig hét rendezvényt szervezett, s ezeken legifjabb olvasóink közül 335-en vettek részt. Ugyanebben az időszakban a város különböző általános iskoláiból nyolc IV. osztály tanulói ismerkedtek a könyvtár munkájával.

T A R T A L O M

Csukly Alajos: Ünnepi Könyvhét 1966. május 28-június 5-ig. . . . 1.

OLVASÓ FIATALOK.

Gévay Ágnes: A KISZ korosztályu fiatalok olvasási kultúrájának helyzetéről	2.
Felföldi Magdolna: Mit olvasnak a KISZ fiatalok	14.
Felföldi Magdolna: "Bájos lány trillák...Tarka képzetek	18.
Rohács Ervin: A bicskei cigányfiatalok klubjáról	20.
Tihanyi Lászlóné: A felnőtt ifjúság és a községi könyvtár	23.
Fürész Gyula: A könyvtár és klub kapcsolata Iváncsán	24.
Ugrits Margit: Kik a legnépszerűbb magyar írók Csákváron	26.
Fülöp Istvánné: A bejáró munkások és a községi könyvtár kapcsolata	30.

GYERMEKKÖNYVTÁRI HIRADÁS.

Molnár Istvánné: Költészet napja a gyermek könyvbarátok körében	34.
dr. Farkas Józsefné: Egy mesedélután levezetése	35.
M.I.: Az önálló ismeretszerzésre nevelő "Okos Bagoly".	37.
Mészáros Sándorné: Ajánlópolc a gyermekkönyvtárban	39.

KÖNYVTÁRAINK ÉLETÉBŐL.

Májer Sándor: Író-olvasó találkozók, szakíró-olvasó találkozók tapasztalatai a székesfehérvári járásban	39.
Arató Béláné: Könyvtár a hajdani "ONCSA" telepen.	47.
H i r e k:	49.

KÖNYVTÁRI HIRADÓ

Fejér megye közművelődési könyvtárosai számára, /körlevélként/. Szerkeszti: a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár módszertani csoportja. Székesfehérvár Bartók Béla tér 1. Telefon: 26-84. Felelős kiadó: dr. Csongor Endréné.

Készült a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár házi sokszorosítóján, 350 példányban.
A címlapterv Galántay György munkája.

1966. április.